

Oponentský posudek na diplomovou práci Miloše Palečka

na téma

„Ochranné léčení a zabezpečovací detence“

Rozsah diplomové práce: 86 stran vlastního textu

Datum odevzdání práce: 22. 6. 2018

1. Aktuálnost tématu:

Náležitá ochrana společnosti před trestnými činy, příp. činy jinak trestnými páchanými duševně narušenými osobami je spojena s potřebou kvalitní právní úpravy ochranných opatření, která vytvoří podmínky pro účinné léčení a případnou izolaci těchto osob a zároveň bude zárukou zajištění jejich odpovídajících práv. Zájem nejen odborné, ale i laické veřejnosti o tuto problematiku zvyšuje značná medializace několika případů závažných trestných činů z posledních let, jichž se dopustili pachatelé trpící duševní poruchou. Téma diplomové práce je tedy nesporně aktuální.

2. Náročnost tématu:

Zpracování tématu vyžaduje důkladné studium teoretických otázek trestněprávního sankcionování a náležitou orientaci v odpovídající judikatuře a konkrétních postupech uplatňujících se při výkonu obou zkoumaných ochranných opatření. Jelikož jde o opatření, při jejichž výkonu jsou využívány léčebné metody, měly by být v práci zohledněny i některé aspekty přesahující oblast trestního práva.

3. Hodnocení práce podle stanovených kritérií:

Cílem práce je podat ucelený a zevrubný rozbor platné právní úpravy ochranného léčení a zabezpečovací detence a na podkladě jejího kritického hodnocení poté navrhnout možná doporučení *de lege lata* a *de lege ferenda* (viz str. 2 - 3 práce). Zaměření práce odpovídá výše uvedeným společenským potřebám.

Práce je přehledně rozvržena do třinácti kapitol (vedle úvodu a závěru), které jsou vnitřně podrobně členěny. Výklad je doplněn řadou příloh graficky znázorňujících vývoj počtu chovanců v zařízeních pro výkon zabezpečovací detence, rozdělení chovanců podle stanovených psychiatrických diagnóz a podle některých dalších hledisek.

Systematika práce je koncipována v souladu s vymezeným cílem. Podrobnému výkladu věnovanému ochrannému léčení a zabezpečovací detenci předcházejí kapitoly, v nichž je pojednáno o teoretických otázkách spojujících obě zkoumaná opatření (zejména

jejich pojmových znacích a účelu), o obecných zásadách a otázkách klíčových pro ukládání obou opatření (zejména nebezpečnosti pobytu pachatele na svobodě, nepřičetnosti, zmenšené přičetnosti, duševní poruše aj.). Rozbor obou opatření je zaměřen nejen na právní úpravu podmínek jejich ukládání a výkonu, ale i na praktickou stránku jejich aplikace (viz zejm. pojednání o typech ochranného léčení na str. 28 a násl. a pojednání o detenčních zařízeních v ČR na str. 55 a násl.). V závěrečných kapitolách práce pak autor formuluje návrhy de lege lata a de lege ferenda a zároveň upozorňuje na některé aktuální problémy znaleckého posuzování s problematikou zkoumaných ochranných opatření úzce související.

Po metodologické stránce práce vychází především ze studia tuzemské odborné literatury, aktuálních internetových zdrojů, judikatury a statistických dat. Přestože lze seznam použitých literárních pramenů považovat za dostatečný, mohl být bohatší o některé práce věnované zabezpečovací detenci (viz zejména Škvainovu monografii, články Válkové, Herczega aj.).

Diplomová práce sice svým obsahem povětšinou nepřekračuje rámec použité literatury, diplomant však s literárními prameny pracuje pečlivě, v souladu se stanovenou normou (viz rozsáhlý poznámkový aparát).

K práci lze mít zejména tyto připomínky:

- za zbytečnou považuji charakteristiku zbývajících ochranných opatření na str. 9 a násl.,
- není možné jednoznačně říci, že účelem ochranného léčení a zabezpečovací detence je „ochrana společnosti před osobami páchajícími trestnou činností v důsledku nebo v souvislosti s duševní poruchou, kterou je možné léčit“ (viz str. 11), neboť zabezpečovací detence je na místě také v případě poruch neléčitelných,
- v úvodní charakteristice právní úpravy ochranného léčení na str. 22 postrádám uvedení příslušných ustanovení trestního řádu (§ 351 a násl. TR),
- okruh případů, kdy lze uložit ústavní ochranné léčení, je na str. 27 vymezen příliš úzce,
- k návrhu diplomanta na zavedení lhůty pro přezkum dalšího trvání ambulantního ochranného léčení na str. 73 lze poznamenat, že trestní zákoník z roku 2009 původně stanovil shodně lhůtu pro přezkum obou forem ochranného léčení, tj. ústavního a ambulantního,
- se zřetelem k závažnosti zabezpečovací detence představující případně i doživotní zbavení osobní svobody, považuji za přinejmenším sporný diplomantův návrh na zmírnění podmínek pro ukládání zabezpečovací detence tak, aby ji bylo možno uložit

za „trestné činy, na které lze uložit trest odnětí svobody nejméně na tři roky“ (viz str. 78),

- ve spojitosti s návrhem na rozšíření zabezpečovací detence na příčetné mulirecidivisty (str. 78, poslední odstavec) by měl autor uvážit, zda není možno se spokojit se současným sankčním postupem vůči těmto pachatelům upraveným v § 59 TZ,

- i se zřetelem k problémům v oblasti znaleckého posuzování, na které zčásti diplomant upozorňuje na str. 79 až 81 je zapotřebí při úvahách o možnostech rozšíření podmínek pro ukládání zkoumaných ochranných opatření postupovat velmi obezřetně.

Práce se dobře čte, je psána kultivovaným stylem.

4. Otázka k obhajobě:

Problémy výkonu ochranného léčení během výkonu trestu odnětí svobody.

5. Práci doporučuji k obhajobě.

6. Navržený kvalifikační stupeň: dobře

JUDr. Marie Vanduchová, CSc.

V Praze dne 10. 9. 2018

